

J E L E N K Ö R.

Pest szombat január 18dikán.

1834.

6. szám.

Foglalát: Magyarország (Kinevezések; m. nemz. Muzeum gyarapodásai 1832ben; Kiöntések Komárom vidékén; Zentán új kórház). Anglia (Times a' porosz vámrendszeréről. Új déli Wallisban a' gyapju; Chlormész és papirosgyárak; özvégi jog-korlátozás). Franciaország (követházi válasz-felírás; Colmari pör; kézművesi szövethatározások; korszellem-fejtő munkák statistikája). Spanyolország (madriti és hadi hírek; a' carlosisták győzni kezdenek). Portugália (d. Miguel, Carlos, Pedro). Amerika (Jackson cong. megnyitó beszéde némely pontjai). Elegyhírek.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Pozsonyban a' RR. kerületi tanácskozsikat folytatják a' sedriák szerkeztetése tárgyában. A' mélt. Personalis ur beteg.

Apostoli királyunk ő Főlsége dec. 18káról kelt legfensőbb határozata szerint Varga János felső-szakonyi plebánust és Tóth József seminariumi aligazgatót Győrben, ugyan az ottani kaptalan kánonokivá kegyelmesen kinevezni; utóbbi egyszersmind iskolai székre, első pedig pápai főesperességre alkalmazni méltóztatott.

Ő cs. kir. Főlsége dec. 13ikáról költ legmagasb rendelése szerint Horsetzky főhadibiztost Pozsonyban, saját legalázatosabb folyamodására érdemlett nyugalomba léptetni 's 54 évi hiv 's tökéletesen kielégítő szolgálatjával ő Főlségének legmagasb elégedése emlékeül őt lánczos nagy arany polg. érdempénzzel megjutalmazni kegyeskedett.

Pestbuda: A' magy. nemzeti Muzeum 1832-ki gyarapodásai: 1) mart. 21kén a' nagymélt. m. k. u. Kamara taksálati hivatalától a' fens. Nádor-főherczeg kegy. parancsa szerint az érez becsét a' Muzeum részéről kifizetvén, Abauj vmegye Szakál nevű helységében talált kincsből I. Károly Róbert magyar királynak 15 darab széles ezüst garasát 's Nagy Lajos királyunk ugyanannyi 's hasonló garasát vettem által. 2) Sept. 17kén a' fens. Főherczeg-nádor méltóztatott Vadasi id. Jankovich Miklós táblabíró urtle a' nemz. Muzeum részire két darab arany pénzt, mellynek mindegyike 10 aranyat nyom, u. m. Fridrik cseh királyét (az úgy nevezett teli királyét), 's a' híres friedlandi herczegét Wallensteinét 108 pengő frton kegyesen megvásárolni. 3) Dec. 4kén méltóztatott szinte Főherczeg-nádor ő Főlsége Bécsből a' m. nemz. Muzeum drágasági gyűjteményének egy erdélyi hazánkfia Dórer Ferencz mostan bécsi órásmester által legnagyobb ügyességgel 's pontossággal készített 's ezüst tallérba foglalt zsebórát, melly maga nemében valóban remek, leküldeni. 4) Dec. 17kén vet-

te által Frivaldszky Imre a' m. nemz. Muzeum természeti osztályának segéde a' nagymélt. m. k. u. Kamara taksálati hivatalától azon 49 arany 's 9 gránt nyomó termés-arany darabot, melly 1832ben a' bánági bánya-kerületben találtatott 's a' legnagyobb ritkaságok közé méltán számíttathatik, — 171 fr. 10¼ kr. peng. pénz váltáság-dij mellett.

Halitzky Antal,

a' m. nemz. Muzeum első örje.

Komáromból írják, hogy a' partmelléki Csallóköz számos alantabb helysége, mint Csicso, Néma, Nagy és Kiskeszzi, Nagy és Erseklél több rokon fektű és sorsu társaikkal, (mintegy 300 ölnyire megszagatván a' nagy töltést a' Duna árja) úszik, 's lakosai padláson kuncsorganak; a' Vág pedig visszatolván a' Duna torladó özönétől, Mátyus földére könyöklött. A' két viz dagálya összecsapván egész tengert ábrázol, hol a' tornyok 's helységek mintegy Velenczeként (csak hogy nem dönthetetlen alapra építve) ötledeznek elő az iszapos hullámból, mind Csallóközön mind Párkány, Esztergom, Győr, Visegrád 's Gutta vidékén. Mennyi kár 's inség már is 's lesz még mind ezek következése!

Szenta jan. 3ikán: Hazánk nemzetisedése 's mivelődési előléptei rövid idő alatt sok jó és hasznos intézetet mutatnak elő csalhatatlan bizonyosságul annak, hogy nemzetisedésünk 's csinosodásunk valóban szülőji a' jónak, hasznosnak és szépnek. Ezen mezőváros községe is az egészszel törekedvén, már jó idő óta a' vagyontalan, és szülejik vagy magzataikban gyám nélkül csüggedező beteg, vagy nyomorult, 's utczai koldulásra tehetetlen lakosainak számára állítandó Kórházra részint véghagyományok által, részint pedig szinészi és táncmulatságok jövedelméből mintegy 2000 fra menő tőkét gyűjtögete, 's már már a' szükséges épület megszerzésére fordítá gondjait, midőn nagytiszt. Kolonics László helybeli plebánus ur e' szándékot jóltevéleg megelőzve, a' fenemlített egész tőke megkimélése 's takarításával, 1250

☞ Mai Társalkodónk meg nem jelenhetett. Jövő számmal kettő járuland.

fton egy alkalmas házat e' végre megszere-
vén, azt a' községnek ajándékozta. Ebben 12
beteg vagy nyomorult elláthatván, azonnal azt
szükséges butyorról elláttuk, 's már 6 sze-
mély bele is vagyron helyezve. E' kórházbe-
liek tápláltatásukra az imént tisztelt plebánus
ur 130 ftot ajánlott, más emberszerető lakosok
is tettek apróbb, határozott ideig p. o. éven-
kénti ajánlatokat, e'felett 30 lakos minden hó
napjaira élelembeli, mások végre szinte éle-
lem, fűtő 's ruházatbeli ellátást. A' butyor meg-
szerzését igen segíté az ujévi köszöntés meg-
váltásából jött 150 forint, segítik a' napon-
ként növekedő jótétemények, oda czélozva,
hogy a' tőke továbbra is megtakaríttassék,
sőt gyarapodjék.

A N G L I A.

Jerningham angol ügyviselő Hágában I.
Palmerston értesítésénél fogvást azt jelenté
van Zuylennek, hogy a' belga-hollandi ügyet
illető conferentia nem ül össze, míg mind a'
német szövetség, mind a' Nassauai ház atyavér-
ségi részéről a' kívánt elhatározás meg nem
érkezik.

Németország nagy kereskedői revolutió-
ját, mellyen Prusszia 10—12 év óta rendki-
vüles ügyességgel 's állhatatossággal dolgo-
zik, most szinte bevégzettnek mondhatni. E-
zen kereskedői öszveköttetés Németország
egyes részei jóllétére 's egyesítésére fontosb,
mint fenálló politikai kapcsa. Ezen szövetség,
ha létre jut, Németország belső csendét 's
külső bátorságát hathatósabban fogja előmoz-
dítani, mint szövetségi törvényei vagy kato-
náji, 's nagy határszélét várak helyett vám-
házakkal fogja fegyverzeni. Ezen szövetség
a' kereskedésnek egyenlő törvényeket adand,
's a' kereskedési-közlekedés utjából elhárítja
a' belső akadályokat, olly népség 's tarto-
mányság felett, melly Kölnőtől Sileziáig, 's
Münchentől Königsbergig terjedve minden eu-
rópai királyságok közt legnagyobb. Eddig
Németországot annyi vámvonallal szakasztá meg,
mennyi különvált Fölsége van, és saját vám-
díj-hivatal, 's elkobzási szabályozás által
mindegyik akadályt képeze Németország bel-
kereskedésének. Hamburgtól Bécsig talán ti-
zenkét vámvonalon tartóztatták fel az embert.
A' frankfurti szövetséggyűlés, melly olly ör-
örmest alapított volna egyenlő politikai gon-
dolkozást, 's közös katonai szerkezetet kül-
védelemre, eddig e' zavarba rendet nem hoz-
hatott, se a' kereskedés jótéteit az egész

szövetségre kiterjedő kereskedői törvény-
könyv által ki nem árasztatá. Az ujtás szük-
ségét mindazáltal felvilágosodott férfiak már
rég érzették. Individuumok 's magányos egye-
sületek törekvései végre eselekvésre birhat-
ták kormányaik. Ezen rendszer czélja min-
den helybeli, 's fekvő vámházat, az átvitel-
nehezítő adókat, az út, és csatornavámokat
kivéve, eltörteni, ezen öszves kereskedői
szövetségnek Ausztria vámsorompjától Fran-
cziaország széleig, 's a' sweiczi havasoktól
Lengyelségig egyetlen határt szabni; egyet-
len vámdíjt egyetlen vámtestet felállítani, a'
kereskedést ezen határvonalon belől biztosí-
tani 's könnyíteni, 's e' végre közös pénz- 's
mérlegi rendszert elfogadni. — Az egyenlő
határi vámdíj mennyisége még meghatározandó,
's ez alkalmasint nehézségeknek van alá-
vetve. A' vámházak elrendelése, 's a' vám-
felosztás a' szövetségesek közt is nehézsé-
gekre mutat a' kivitelben. De mi (a' Times)
nem kétekedünk, hogy a' continental (szá-
razföldi) rendszert végre el fogják fogadni,
's a' ministeri conferentiák tökéletesítését elő-
fogják mozdítani, hogy a' kisebb fejdelem-
ségek és szabad városok, mellyek eddig sza-
badságaik által boldogultak, törvényeibe il-
leszkedni, vagy legjobb vásáraikból kirekesz-
tetni fognak, 's hogy ennél fogva Poroszor-
szágot e' pillanatban úgy tekinthetni, mint Eu-
rópa nagy részében a' kereskedés sorsa in-
tézőjét. —

Uj déli Wallis tartományból azt írják,
hogy olly tetemesen gyarapodik mind számra
mind jóságra nézve birkájok, hogy Angliát
nem sokára Wallis képes lesz ellátni legna-
gyobb részével a' kívántató finom gyapju-
menyiségnek, 's éghajlata, legelője és takar-
mánya olly kedvező a' juhtenyészetnek, hogy
szorgos gondviselés híjával is gyapjufürtje
évről évre nemesbül. Illyen kánaán vidék vol-
na ohajtható a' mi raczkás birkáju gazdáink-
nak, hol lélekvesztő juhász 's bojtár eseléd nél-
kül, 's a' mi tán még több, költséges 's idő-
szakaszonként szükséges fajkosok vásárlata
nélkül, csupán az égőv, legelő 's takarmány
behatása finomítaná 's electoral selyem fűrtö-
zetté varázsolná nyájok ezondra kolonczeit!
illy birtokot, meg hozzá tartósan a' mult évi
gyapjuárt, bezzeg duzzadna ekkor az erszény!
Am de ha Anglia v. más jólfizető szomszéd
nem szorúl gyártatlan gyapjunkra majd, mint
pénzel a' birkatenyésztő? Dolgozzuk fel ma-
gunk, szűr és darócz helyett finom posztót

viseljünk, föl-
oda, hol árat

A' Chlor-
temesen megsz-
a' pamutgyárol
nálhatni, hane
azon elkopott
mut behozatot
gyok tetemes
az Amerikaiak
piros nagyobb
papiros árat.
csőbb papiros

Kiszámo-
velésével 600
mezőgazdaság
font sterling
(angol arany
harmada, me-
jegyajándéku-
most is diva
Kent grófság
még a' férj u-
jed. Az utóls-
tározta, hogy
ga azon föld-
követelni, me-
végintézet ál-
a' Globe meg-
don szépeink
régijogaik
rökre meg l-
egyszerre m-
gától férje f-
's habár az-
megajándéku-
séből egész-
ban, már férj-
férjhez men-
vid határ 's

F-
A' köv-
pin ur elnök
felírás (Da-
szónok irat-
kivánt a' m-
mara közbe-
tottnak; ö-
si javaslat
kiosztassék
sék (a' cer-
közvetlen
felírás felo-
követház sz-
del azon r

visseljük, fölöslegét pedig gyártva indítsuk oda, hol árát adják szorgalmunknak.

A' Chlor-mésszel fehérítés behozatala tetemesen megszorítja a' papiros-anyagot; mert a' pamutgyárokból nemcsak a' hulladékot használhatni, hanem len vagy kenderrongy helyett azon elkopott zsákokat is, melyekben a' pamut behozatott, úgy annyira, hogy se a' rongyok tetemes kivitele a' szárazról, melyeket az Amerikaiak jobban megfizetnek, se a' papiros nagyobb fogyasztása nem emelte fel a' papiros árát. Most nem csak jobb, de $\frac{5}{100}$ olcsóbb papirost is vehetni, mint 25 év előtt.

Kiszámolták, hogy Angolország földművelésével 600 ezer ember foglalatoss, 's hogy mezőgazdasági czélokra legalább száz millió font sterling fordítatik. — A' magna Charta (angol aranybulla) szerint mindazon földek harmada, melyek élteben a' férjei voltak, jegyajándékul az özvegyei lettenek. Ez még most is divatozó törvény Angolországban, Kent grófságban pedig az özvegyi jogrészt még a' férj után maradt földek felére is kiterjed. Az utolsó parlamenti ülés azonban elhatározta, hogy semmi özvegynek se legyen joga azon földek bármi részét is jegyajándékul követelni, melyekről a' férj még élteben, vagy végintézet által általjában rendelést tön. Erre a' Globe megjegyzi: Melly igen fognak hajadon szépeink csudálkozni, ha megtudják, hogy régi jogaik 's kiváltságiknak nem sokára örökre meg kell semmisülniök. Azon törvény egyszerre megfosztja az asszonyt minden jogától férje földéhez, 's kegyelmére bizza őt 's habár azokat az oltárnál világi javakkal megajándékozza is, mindazáltal végrendelésből egészen kihagyhatja. E' törvény azonban, már férjhez ment, vagy 1834 jan. 2ka előtt férjhez menendökre nem terjed. — Bizony rövid határ 's picziny vigasztalás!

FRANCZIAORSZÁG.

A' követház jan. 2ikán tartá ülését Dupin ur elnöksége alatt. Napirenden a' válaszfelirás (Bankadresse) vizsgálata volt. 14. szónok iratta be magát. Salverte ur szólani kívánt a' napirend felől. A' naprendet a' kamara közbenjárulta nélkül mondá megállapítottnak; ő tehát azt kívánja, hogy a' felirási javaslat mint a' mult évben, kinyomassék, kiosztassék, és vitatása más napra halasztassék (a' centrumban: nem, nem!) A' kamara közvetlen vizsgálatot határoza. — Mire a' felirás felolvastatott, 's így szól: „Sire! A' követház szerencsét kíván magának Felsőgeddel azon nyugalomhoz (csendhez) mellyben

annyi vész után részesül, a' rend és béke napról napra erősödik; a' kereskedés 's munka, mellyek kifejlésökben a' közbátorsággal egy lépten járnak, a' nép jóllétét, 's a' status virágzását emelni fogják. E' bátorság, Sire, intézvényink tartósságán 's Felsőged arra felvigyázó hűségén alapul, úgy szinte rendülhetlen határozatunkban azt tisztán és megóva fentartani mindazon törekvésektől, mellyek azt megrontani, vagy elvét változtatni képesek volnának. Az által, hogy Felső kormányja mindig a' jogosság és tartózkodás ösvényén jár, szigoru és őszinte politikája szünhetlen vigyázat, bölesen szőtt fogások öszvelege, 's az ország-igazgatásban szakadatlanul megtartott irány által le fogja győzni a' pártokat, mellyek annyi merészséggel emelgetik fejöket. Nem titkolhatjuk Felsőged előtt, némelly nyugoti megyékben aggódtató nyugtalanságok 's vétségek mutatkoznak; e' szerencsétlen tartományok helyzete Felső kormányja komoly figyelmét kívánja; a' törvény mindenhatóságával fölfegyverezve kötelessége azt védelmezni. Ideje az eltávolított dynastia esdeklőitől elvenni azon vérrel ázott esatátért, hol tehetlenségök 's kétségbeesésök olly oesmányul jöve napvilágra. Franciaország egyhangulag emeli szavát, hogy minden mozgást, minden sötétben lappangó czimboraságot, mellyek magas sorsa fejlődést akadályozzák, megsemmisítsen. Valamint azon csalódási igazgatás párthívei ellen is kikel, melly a' megbuktatott kormány alatt saját érdekeit, 's jogait félre érté, szintegy elutasítja magától azon esztelen tervet, mellyek öröklő alkotmányos (constitutionalis) monarchia helyébe választói kormányt állítani törekeshnek; szintegy boszankodik azon veszélyes tanításokra, heves szenvedélyekre, mellyek minden lételt nyugtalanítanak, a' társaságot alapjaiban megrendítik, 's egy úttal a' háznépi 's vagyoni szellemet, az ipar emelkedését, 's munka szabadságát fenyegetik. Az igazgatás munkássága, a' törvényhatóságok szigorúsága, a' nemzeti őrség 's a' sereg bátorsága, 's a' mi hű hozzájárulásunk hathatósan kezeskednek azon anarchiai kisértések elnyomatásikért, mellyeket ezenkívül az országos közvélemény visszalök, 's mellyeket a' nyilvános roszalás alélt tehetlenségre kárhoztatgat. A' mit Franciaország, Sire, vágyva ohajt, az, az alkotmányos monarchia, a' képviselői rendszer egész őszinteségében, 's az általa kivitt intézvények. — Épen úgy ója magát azon vak theoriáktól,

mellyek a' szokások 's elmék állapotjára minden tekintet nélkül mértéktelen 's czéltalan újítások örvényibe buktatnák: mint a' milly távol vagy on azon gondolattól, hogy ama' sértő 's kirekesztő kiváltságokra visszatérjen, mellyektől 1789ben megszabadította magát, — a' milly távol minden érintéstől a' restauratióval, melly megdőlt, mert azokat életbe akará idézni, 's mert meg nem fogta, hogy azok felvilágosodásunkkal, 's a' törvényelőtti egyenlőség mélyen gyökerezett érzetével, mellyet nemzetünk méltán félt, ellenkezésben vagynak. Sire, intézvényink, mellyek ereje olly eleven 's különféle ellenállás által próbáltatott meg, Franciaország dicsőségére 's jóllétére fen fognak tartatni. Felsőged kormányja az által biztosítandja diadalát, hogy a' constitutionalis monarchia minden őszinte 's felvilágosult barátit, mellyek egyenlensége csak közös ellenségiknek használhatna, az 1830iki dynastia körül összegyűjtendi. A' nyilvános jóllétet őszintén szeretvén, Felsőged ügyekezeteit, mellyekkel iparunk, kereskedésünk, 's mező-gazdaságunknak új forrásokat törekszik nyitni a' boldogulásra, buzgalommal fogjuk elősegíteni. Mindent, mi a' munkás osztályt érdekli, mindent, mi oda ezélez, hogy a' munka terjesztessék 's tiszteltessék, eleven gondoskodással fogunk elfogni; így fogjuk a' vám-intézet iránt nyugtalanul várt törvényt lélekisméretes méltalommal hozni. Örvendünk azon emelkedésen, mellyre az alsó (elemi) oktatás jutott, azon törvény, melly azt létegesíti, szerencsés gyümölcsöket termend; mert a' nép bölcs és szabadelmű (liberalis) nevelése boldogulását hathatósan fogja előmozdítani, 's annak a' nyilvános, szabad kormányra olly szükséges erkölcsöket kiművelni. Figyelemmel fogjuk azon indítványokat vizsgálni, mellyek mint a' szerződések végrehajtásával összekötésben állók, a' dattak tudunkra. Gyönyörűséggel halljuk, a' status-jövedelem jobbulását. A' kamara reményli emélfogva, hogy a' bevétel 's kiadás közt olly kívánatos egyensúlyt annál könnyebben helyreállíthatja, 's míg az, mint eddig, ugy ezentul is mindenre kész, mindent megenged, mi a' status költségeire szükséges, egy úttal méltán várja, hogy a' ministerek szorosan a' megengedett költséghez szabandják magokat. Felsőged törvényeket terjeszt előnkbe, mellyek intézvényinket teljessékké teendik. Első köteleességünk, Franciaország iránt leróni e' tartozásunkat. Tudjuk, mi kötelezéseket tűz előnkbe az alapszerződés, 's

örvendünk ama' gondolaton, hogy, mielőtt elválnánk, minden ígéreteit beteljesítettük. — Franciaország köszönettel veszi azon biztosítást, mellyet Felsőged a' közbéke fentartása felől nyújt neki, mi belső boldogulására, 's a' civilisatio fejlődésére olly fontos; de a' béke megszűnne jótét lenni az országra nézve, ha jogát 's méltóságát megsértené; ollyan áron, Sire, soha sem fogadná azt el, azt tudjuk, olly nép, melly a' háborútól soha sem félt, 's annyi áldozatot tett, hogy ahhoz elkészüljön, csak olly békének örvendhet, melly becsületébe nem kerül. — Azon komoly történetek, mellyek láttére a' félsziget volt, elfoglalák a' nyilvános figyelmet. Felsőged az által, hogy Mária királyné kormányja visszaállítatása után diplomatikai kapcsolatot Portugaliával ismét megújítja, 's II. Izabella spanyol királynét megismérni sietie — az emberiség ohajtásának, 's felvilágosodott politika tanácslatinak tön eleget; mert az által a' romboló szakadásokat enyhíteni segíti, mellyeknek ezen ország martaléka 's Franciaország részvételét olly népek sorsa iránt fejezé ki, mellyek szerencsése érdekével, 's rokon-érzésivel szoros kapcsolatban áll. Felsőged örserget parancsola vonatni határinkon, 's hinnünk kell, hogy azon rendelkezések, mellyeket Fels. tett, birodalmunk védelmére mulhatlanok valának. Fels. kormányának szoros öszveköttetése Angolországgal, a' népek sürgető érdeke, 's az elfáradás közös érzése alaposan reméltetik velünk, hogy a' belga ügy, melly igen rég intézetlen van, nem sokára végső elhatározatra jut. Helvetzia boldogulásán eleven részt veszünk; függetlensége a' miénkhez van kötve; 's mi örvendtünk, hogy Fels. kormányja bölcsesége és szigorúsága győzelmeskedett azon egyenlenségeken, mellyeket a' szabadság ellenségei kebelében tápláltak. Felsőged nemes és nagyszívű sugalomnak engede, midőn annak jóakaró 's hasznót nem leső barátság minden tanácslatit nyújtá. Azon krisis, melly az ottoman birodalmat fenyegeté, komolyan megindította Fels. kormányja figyelmét. — Midőn Felsőged olly harc végét sietteté, mellyre annyi nép aggódva tekinté, Franciaország érdekeinek, 's annak tett eleget, mi az europai rend állandóságát parancsolva kívánja. Igéri nekünk, Sire, minden ügyekezeteit oda fordítani, hogy annak fentartatását bátorságba helyezze, 's mi szerencsét kívánunk Felsőgednek, hogy e' magas lépcsőn a' nemzeti politikánál maradjon meg: Franciaország azon

sajátságában
seken részve
viselte 's vis
terhesen bel
változtatásá
semmi más h
mérheté el a
cziország l
tott, vagy l
Franciaors
tozást szenv
ségéd bölcs
dozot meg
jogai védelm
Franciaors
letteljes biz
Felsőged e
kat végezn
hüvek mara
rekvésink j
pártok kétsé
előtt el fog
kodásitól a'
azontul min
törvények f
ványos erk
Fels. alkot
zelem 's ér
erőre jutau
mesb támas
vita elkezd
uu. ellene,
mellette sz
National, m
lag meginc
hogy ő a'
megmutatn
képes önm
elmellözhe
me előtt fo
ja, hogy l
pok után a'
felsőbb par
tetett, 's
Colm
re forga f
a' mult oc
a' vád. A
szint a' m
nyugtalan
rendü zav
De találk
si revolut
retekre is
egy, pon

sajátságában, mint a' nagy europai szerződésen részvevő, ritka haszonvágytalansággal viselte 's viseli még most is a' sérelmére olly terhesen behozott birtokállást. Semmit megváltoztatására nem kezdett; de épen az által semmi más hatalomnak sem ösmérte nem is ösmérhető el azon jogát, hogy az, a' mi Franciaország közbenjárulása által szabályoztatott, vagy korábbi egyezésnél fogva fenáll, Franciaország nélkül elbontassék, vagy változást szenvedjen. Franciaország bízik Főlséged bölcsességében, 's kész mind azon áldozatot megtenni, mellyeket érdekei őrzete, 's jogai védelme netalán kívánának. Ezek, Sire, Franciaország követeinek ohajtásai, tiszteletteljes bizodalommal terjesztjük mi azokat Felsőged elé. Igen is, el fogjuk mi munkánkat végezni, eskünkhöz, 's kötelességinkhez hűvek maradunk, bizonyosak levén hogy törekvésink jutalmát elnyerjük; a' megfélemlített pártok kétségtelenül azon nép főlséges akarátja előtt el fognak enyészni, melly hosszú rázkodásitól a' munkában akar kipihenni; a' rend azontul minden háborítá; ellen védve lesz; a' törvények fen fogják erejüket tartani; a' nyilvános erkölcsiség ismét uralkodni fog, 's Felső alkotmányos széke minden nemzeti érzelem 's érdek közrehatása által azon erkölcsi erőre jutand, melly szabad kormány legteemesb támasza." — Ezen felirásjavaslat felett a' vita elkezdődött, 's miután Salverte, és Sade uu. ellene, Coulman, Raoul, és Beranger uu. mellette szóltak, más napra halasztatott. — A' National, mint „1834iki National“ valóban ujjal megindult már. — Programjában előadja, hogy ő a' National által eddig üzött ezélt, t. i. megmutatni Franciaországnak, hogy igen is képes önmagát kormányzani, 's a' királyságot elmellőzheti, mihelyt akarja, ezentul is szemelőtt fogja tartani. — Párisi hirlap mondja, hogy Lafayette szobra, melly a' juliusnapok után az invalidház kertében állítatott fel, felsőbb parancs következtében nem rég levétetett, 's a' felirások eltörlettek.

Colmaron dec. fogyta felé 13 zavargó pöre forga fel az eskütszék előtt, kiket mint a' mult oct. háborgásban részeseket rótt meg a' vád. Az alperesek pártvédei nagyobb részint a' mellékes adókra háritották okát e' nyugtalanságnak, mellyek már összeleg 883 rendü zavart támasztottak Franciaországban. De találkozott ollyan ügyvéd is, ki a' juliusi revolutio által tett de bé nem teljesített ígéretekre is hivatkozott mentségül, 's többi közt egy, pongyola röpkeirást is olvasott fel két

követtől, mellyben a' nép minden teher könnyítetéséről, az asszonyok mindennapi kávéról 's a' barom sórul biztosittatnak (kaczaj) az ügyészek vitatását többször félben szakasztá a' törvényszék feje azon megjegyzéssel, hogy a' nyilvános rend alapjait rendítik meg, azonban minden vádlottat büntelennek ítélték az esküttek még is.

Az allg. Zeit. után az Oest. Beobachter következőket közöl: A' kézművesi szövetkezések iránti vizsgálatok olly resultatumokat juttattak napfényre, mellyek világunk jelen állapotjára nézve rendkívüli fontosságuk, küszült t. i., hogy e' szövetkezések nem szerlegi (materialis p. o. élelmi) v. más ezzel rokon pillantati szükség szüleménye, hanem bizonyos teoriáké 's elveké, mellyeket a' kézműves körökbe szivárogtata meghatározott terv szerint egy eselszövényes párt, mellynek kezei közt az elfogott v. elítelt mesterlegénység nem más mint vakeszköz vala. Ezen párt igazgata lepel megöl minden mozgást, ez tartá fen minden kapcsolatot a' vidéki 's távol czimboraságok közt, ez vivé a' levelezést, ez dolgozá ki nagy 's éles észszel a' terveket, szerkeszté a' proclamatiókat, 's ez apostolkodott mellettök a' journalokban. Ezen párt mint lelke az egész vállalatnak, mindeddig szerencsésen megóvaktatott mind a' felfödöttestől, mind ostromoltathatlan állása miatt, mellybe helyezkedni tudott, minden üldöttestől. — Ezen terv a' szövetkezési merész nyilatkozatok szerint nem egyéb mint szegénységi részről egyetemi megtámadás a' gazdagok ellen, 's nem csak Franciaországot, hanem Angliát is hatástérül tűzé ki, hol az irlandi egyesületek példánya szerint titkos társaságokba csatlakoznak, kölcsönös eskü által vesztég-hallgatásra kötelezkednek azon föltétellel, hogy csak az egyesület által kitüzött kívánatok alatt készek dolgozni. E' nyilvános szövetkezést célostul, melly nem egyéb, mint a' vagyon ellen intézett háboru, e' két országban érdemesnek sem tartják tagadni többé, mint azt se, hogy e' propagandai mozgáskörbe szándéjkok Németországot is avatni. E' propaganda pedig azonnal a' juliusi zendület után különféle philanthropiai örv alatt kezdé szerte szivárogni, 's már 1832-ben gyümölcsöze is tervök, midőn ősszel mintegy 10 ezer munkás ostromlá Párisban a' nagy ateliert, ajtóira öröket állította, ezeket minden két órában fel-felváltogattatá, minden ki 's bemenőt kimotozott, 3—4 ezer főnyü gyülekezetet tartott, határozatokat hozott, ité-

leteket végre hajtott, biztosságokat választott, ezt pedig nem egy, hanem több hétig sőt hónapokig. Azonban néhány illyes szövetségbeli tag elfogatása 's megbüntetése a veszélyt legkisebbé sem szünteti, hanem csak halasztja, 's míg a' kormány a' mind ezek tüzét lappangva szitogató vész - ármány - forralókat kiirtani 's a' zendítő sajtót fékezni nem meri, addig mindenkor pórháborútól tarthat olly ország, hol a' lázadás olly kedvező elemekkel bír. Gondolták e az 1789 zendítés teremtőji, hogy egykor a' kézművesek dorongos kézzel 's a' nagy elveket harsogató szájjal tömegestül zajdulnak fel majd, 's azt dörgik mestereik füleikbe: Elég sokáig valátok már boldogok, most takarodjatok, rajtunk immár a' sor, hagyjatok szabad kényünkre élni, vagy reszkessetek 's a' t. Rajtok tehát most a' bűnhődés v. is a' visszatorlatást szenvedés órája, 's így azon mértékkel lakoltatja őket a' Nemesis, mellyel mérték ők is, midőn a' hatalom kezeikre jutott.

A' müncheni politikai hírlap nagyobb czikelyében korunk szellemi irányáról mondja: 1817 februártól 1824. végeig, tehát nyolcz év alatt, megjelentek Párisban a' törvényhatóságok szeméi előtt új kiadásban mindazon munkák, mellyek az 1789diki catastrophe-t iszonyu következményeivel megindították, tanították, 's kitörésre birták; és pedig: Voltaire munkáji teljesen 1,598,000 darabban vagy kötetben; Rousseauéi 480,500ben. Ezen írók egyes munkáji 87,000ben. — Helvetius, Diderot, Raynal, St. Lambert, Condorcet, Holbach, Dupuis, Volney, Dest, Tracy, Montesquieu, Marmontel, Freret, Sicyes, Th. Payne, 'st. i. munkáji: 207,900 köt. — Különféle, újabb íróktól egyenesen az ifjuság megromtatására irányzott többnyire történeti munkák, p. o. Llorente-től, Gallois-, de Plaicy-, Gregoire-, Boulay de la Meurthe-, Dulaure-, Bodin-, Rabbe-, Scheffer-, 's Barbaroux-tól 240,000 kötetben; Pigault-Lebrun fajtalan munkáji 128,000 kötetben.

NÉMETORSZÁG.

Stuttgarti hírlapok szerint a' boldogult Feuerbach fürkészte ki azon utat, melly alapos reményt nyújtott a' Hauser Gáspárt illető titoknak felfedezéséhez. A' nürnbergi tanács két helybeli ügyvédet bizott meg ez ut-nyomozásra. Ezek az e' ezélből tett utjokból meg is tértek, 's kémeletjök fogamatja ollyas nemű volt, hogy a' titok kivilágosulásáról csak alig lehetete kéteskedni. Azonban mindennek teljes bizonyodásra juttatása végett szükséges

vala Hausert magát személyesen a' hely színeére vinni, hogy ő ott, hol szinte hihető gyanu szerint földalatti rekeszlyukban senyevészett, saját szemével ismerjen a' helybeli környületekre. Illy karban volt az ügy állapotja, midőn Hausert gyilkos kéz kioltá. Ama' hír azonban, hogy Würzburgban egy színjatszót 's még mást két személyt azért fogattak el, mintha ezek Hauser meggyilkoltatásával kapcsolatban lettek volna, egészen alaptalan.

SPANYOLORSZÁG.

Hire volt e' napokkan, így ír a' Times levelezője Madritból, hogy Zea ur 's a' kormánytanács egymásközt békülőben vannak, 's így a' ministerium magának főállási alapot vet. A' hirt nem valósítja ugyan eddig semmi bizonyító jelenség, de már azon körülmény is, hogy olly hamar hitelt talált, újabban mutatja: hogy a' ministerium még jóval távolabb áll a' megbukástól, mint sokan ohajtva hirtelék. — Burgos urnak a' belügyi igazgatásban kezdett egyenlőbb intézetinél fogva, bizonyosnak mondják, hogy nem sokára egy rakás decretum jelenik meg, mellyek egy francia módra szerkezett nemzeti őrségnek az egész országban fölláztatását kezdendik meg. Ezen őrségbe fogna fölolvadni a' városi fegyveresség, a' tartományi ezredek, 's mindenütt egyenlő törvény és szabályokra hozva, nem mint eddig a' város-kormányzótul vagy tartomány főkapitányától, hanem egyenest a' belügyi ministertől függni. A' burgosi érsek egy idő óta gen. Quesadával heves levelezést folytatván, az elfogott insurgensek fejei rövid uton elítéltetési 's kivégeztetési ellen most a' kormányhoz folyamodott 's kieszközlé, legalább, hogy a' kis idő, melly a' támadóknak megtérésre 's fegyver-lerakásra tűzve volt, ezentul 20 napra terjesztetik. — Jan 3kán a' párisi börsén d. Carlost Spanyolországba beütöttek rebesgeték, de spanyol levelek 's ujságok felőle később sem említnek valamit; telvék azonban egyiránt az ország nyugtalanítóbb állapotja felől. Bilbaoban a' guernicai támadók győzdelme hire olly félelmet terjeszte, hogy a' tisztségek már is a' révben álló francia hadihajóra sietni akarának, ha a' polgárság fegyverhöz nem nyul 's kinyilatkoztatja, a' várost vátig oltalmazni; ehöz járult később a' segedel-mül érkező 3,000nyi rendes sereg, mire a' nép megnyugodott. Az ütközet óta Guernica középponti helyül szolgál a' carlismusnak, minden ház a' városban megannyi fegyverház vagy bástyafal 's Zabala egy kis uralkodó a' tartományban, kinek elszántága mellett e' kör-

nyék k
dásnak.
50,000
az egyil
talált,
santand
mány le
sőt mia
oszlalni
kéri. E
letkard
mellyel
rohanni
szétver
Va
pe vidé
nak jel
des kat
vert 's
Magran
insurge
tartomá
30rol, l
naranda
rályné
fogatot
hadnag
geztek
clerus
togatni
minded
az utat
ják gy
kocsit
bala ha
tól kap
sága f
gen. I
minteg
aprókr
hanem
a' láza
vezére
helye,
rek ál
teségg
emberi
többet
Berme
szában
zendés
ban, r
kodva
bayon

nyék könnyen anyahelyévé válhatik a' támadásnak. Bermeo városra, mint már említők, 50,000 real adót vetett, 's mivel a' tanácsban az egyik syndicus e' zsarlás ellen mocczanni talált, neki ugrott 's lekocezzantá fülét. — A' santanderi ayuntamiento munkálatival a' kormány legkevésbé sem látszik elégedve lenni, sőt miattok szándéka az egész gyűlést föl-oszlatni. Iriarte ezredes szinte elbocsáttatását kéri. Ez utóbbit az ayuntamiento egy becsületkarddal tisztel meg, azon vitézségeért, mellyel Bilbao szomszédjában a' várost megrohanni készülő pártosokat megtámadta és szétverte.

Valenciából jött tudósítások a' st. Felipe vidékén indított támadást ismét elnyomottnak jelentik. A' lakosok, még mielőtt rendes katonaság érkezhett, magok fogtak fegyvert 's a' lázasztókat szétriaszták, vezérüket Magranelt elfogván 's agyon lövetvén. Barba insurgents vezért hasonló sors érte Mancha tartományban. Egy bayonnei levél után dec. 30rol, Balmaseda, Merino egyik hadnagya Penaranda lakosi által, kik önszántokból a' királyné pártjára egy kis guerillává alakultak, fogatott el; el egy más carlista rabló csoport hadnagya is El-Colorado, kit nyomban kivégeztek. Más részről azonban Andalusiában a' clerus kezdi egyházi beszédeiben a' népet bujtotgatni, 's Valencia királyságban a' nyugalom mindeddig sínes helyén. Irun 's Vittoria közt az utat zsvány csoportok állongják el 's fosztják gyilkolják az utazót. Bergeranál a' gyorskocsit rabolák ki 's a' kocsist megöleik. Zabala hada francia csempezek v. dugárusoktól kap fegyvert 's löport a' mennyi kell. Sarsfield újra kiindult Pamplonabul, mint alkirálysága főhelyéről a' carlisták ellen, 's utban gen. Lorenzo hadával egyesülve most már mintegy 2700ra menő csapatot vezérel, mellyet aprókra föl nem oszt, mint a' többi vezérek, hanem egy testben hagyva veendi vele sorba a' lázadók seregeit. Valdes, az éjszaki had vezére, Guernica, ama' szeréncsétlen ütközet helye, felé vonul. — Itt 28kán, mint újabb hírek állítják, az ütközet megújult 's újabb veszteséggel végződött. Marquis Valdespina 3000 emberrel üte a' városra 's a' kir. seregekből többet száznál lekonezolt. Zabala nem csupán Bermeoban, hanem az egész tengerszél hosszában mindenütt adót zsarol. Valdes érkezését, mint megváltóét várják. Mi azonban, mond egyik bordeauxi hirlap, igen óvakodva hisszük e' híreket, főképp az itteni 's bayonnei carlistáktól eredteket, kik folyvást,

terjesztgetik, hogy d. Carlos már Spanyolban van, 's egyik határszéli város már részire is nyilatkozott, de mellyik? azt ők szemesen elhallgatják, mert alkalmasint egyik sem. Bizonyosabb ellenben, hogy Cataloniában a' constitutionalisok részéről készül egy új háború kiütnei. — Carniero pártvezér, hada szétveretése után, 40ned magával a' hegységekbe surrant, hol bájos lesz akadni nyomába.

PORTUGÁLIA.

Hare ezredes még mindig folytatja alku-dozásit a' két portugáli tábornál. D. Miguel nyilatkozását e' békités dolgában eléggé kijelenté a' napokban Ioao Galvao a' santaremi tábornoktest feje egyik pedrói tisztnek a' tábornaszemeknél, mondván: „Öt se kötelességei, se érdekei se érzelmei nem engedik addig akármi békealkuba ereszkedni, valámig excsászár ő fölsége a' constitutionalis ország-lás vezérletével egészen föl nem hagy.“ Mások szerint azonban d. Pedro kész elfogadni Anglia és-Spanyolország azon javaslatát, hogy minden kivétel nélküli bocsánatot hirdessen a' miguelieknek, egy kikötés alatt, hogy Miguel maga az országot hagyja el 's akárhova csak Spanyolba ne költözzék. — D. Carlos felől itt semmi új nem hallatszott. Neki is azon baja van, mond a' Globe, mi XIVik Lajos minden maradékinak sajátja, a' nyulszívűség. Ez által, minthogy a' veszélynek árnyékát is kerüli, nem hogy abba bocsátkozni merészlene, önmaga oltja ki párthivei szellemét 's önmaga hagy fel minden reménnyel a' koronához juthatásban. A' legjobb sors, mellyre számot tarthat, előbb utóbb sem lesz egyéb, mint egy panaszos szökevénynek sorsa Portugáliában, vagy egy biztos menekhely Romában, v. akár egyik akár másik neutralis országban, hol magát a' háborui veszélyek 's szenvedésektől megóhassa; vagy egy háborítatlan asylum a' Missisippi körül, vagy különben egy csöndes Velence, hol elűzött monarchák 's hazátlan praetendensek gondtalanul tölthetik farsangjokat. Ennél d. Miguel sorsa sokkal jobbnak indult. A' papság 's különösen a' barátok, felbőszítve a' királyné ministeriuma erőszakos és időtlen intézetei által, semmi módot nem hagynak használatlan, hogy hatalmas befolyásuk mellett a' tudatlan 's hülye népből mennél több fegyveres ujonezot esődítsenek, kik Miguel minden hadi inség 's nyomoruság mellett is hűségesen szolgálják. Midőn más uton d. Pedro a' királyné hivei közt szakadásokat okoz, 's bizodalmt az egyik fél kizártával, a' másokra, melly inkább democratai, ruhazza által.

A' nemesség másodszeri előterjesztését (gróf Taipa ügyében) annyira nyomosnak lelte a' regens-császár, hogy azonnal minden másokri szokott kíséret nélkül a' táborba költözött, gróf Saldanhat tanácsért kérendőleg. Mondják, a' grótot egyszersmind ministeri elnökséggel kínálta meg, de mit ő el nem fogada, sőt inkább maga helyébe az elégületlen nemesség közül ajánlott valakit választatni, 's ennél fogvást az eddig követett igazgatás rendszerét módosíttatni. A' pairség valóban igen föl vala ingerülve 's legalább hajlómását mutatta fogatosb eszközökhöz is nyulni, mint mennyire cselekvé, ha nagyobb meghasonlás esetén d. Miguel isméretes bosszuvágyától nem rettegőkodik vala. D. Maria szolgálatjába Angliában ismét 300 ujoncz szegődtetett 's már hajón vannak, névszerint a' Neptun és King of the Netherlands gőzhajón Lissabon felé. Ezen ujonczok mingyárt előre 2 havi zsoldot kaptak, 's Portugáliában a' belga ezred egyik részét képezendik. Ez lesz alkalmasint az utolsó szállítás, melly Angliában szegődtetett, 's ezentul a' sor a' continensre kerül. Visznek e' hajók fegyvert 's lovakat is a' sereg számára. Még előbb indult el Scorpion kutter, 7000 puska, 200 átalag löpor, 's nagyszámu ruhaneművel, mint közösen gyanítva volt Vianába, d. Miguel hada számára, hova azonban eddig visszás szelek miatt nem érkezhetett el. Pedro kormánya megtudá e' szándékot, 's Napier czirkálói szemfüllel kémlik a' portugáli széleken e' hajó érkezendését.

A M E R I K A.

Nevezetesb pontjai az éjszakamerikai praesidens (gen. Jackson) congressus-nyitó beszédének imézek: Az éjszakamerikai státusok és keleti Nagybritanniával közös határok szélei felett fenforgó kérdések még nincsenek ugyan eldöntve, de nyugtató sükertígérnek. Nagybritannia a' Bahamákön fénytornyok (pharusok) fölállítatását megengede. A' praesidens tovább azon panaszkodik, hogy Franciaország az 1831. jun. 4d. kikötött mennyiség első járadékát lefizetni, ugy szinte némelly irományokat a' követlések vizsgálatára kiküldött biztosoknak kiadni még mind-edig elmulasztá. E' végett meghatalmazott ministert küldé Párisba. — Spanyolország elégtételt ígért az amerikai polgároknak azon veszteségeikért, mellyek végett azon ország kormánya előtt követlések tétettek. — E' mellett ajánlja a' száztól ötös vámdíjt egy tonnától, melly az éjszakamerikai révekbe be-

futó spanyol hajókra vetve volt, eltörleszteni, noha a' spanyol kormány még panaszt nem tett. Ellenben minthogy Cubában és Portoricóban még mindig bizonyos adó vagy az amerikai hajókra vetve, javasolja, hogy visszatorlaskép (repressalien) az onnan jövő hajókra is adó vettessék mindaddig, mig a' spanyol udvar az e' végett tett remonstratióknak engedni fog. — Az esztendei jövedelmet 32 millió dollárnál többre mondja, mellyből a' vámi jövedelem 28, a' status-földeké pedig 3 millió dollár (2 pengő for.). A' kiadás oda értvén a' statusadósság lerovására kitett 2,572,240 doll. 25 millió dollárnál nem több. Ebből nyomos felesleg marad, mellyel a' financzminister a' nemzeti adósságot 4 millió 768,082 dollárra leszállíthatja, mellyet a' jövő évben hihetőleg egészen ki is fizethet. A' kormánydepozitumok kivitelét a' bankból azzal menti, hogy ezen intézet (a' bank) a' nyilvános tiszték választására pénzével befolyást akara üzni, sőt a' szükölködökre munkálva most is azon iparkodik, hogy a' közönséget rettegésbe hozza, 's a' Congressust a' Charta megújítására bírja. De ezen kísértéseket a' nép értelmes szándéka, 's a' statusbank öregbített segedelme kijátszotta. (Mint tudva van a' bank több millió dollárt osztott ki, hogy Jackson praesidensnek ne választassék).

ELEGY HIREK.

A' mult nyári roszt vagy épen semmi gabona-termés miatt az orosz birodalomnak főkép déli részeiben nagy az élet ára, mellyet már Pétervár is érez. — Némelly magányosak, mint rebesgetik, azon tervről álmodoznak, hogy Belgrádból Konstantinápolyig egy nagy országutat csináltatnak, de hogy létesíthetik ezt annyi tömérdek nehézség, továbbá olly tartomány és nép közt, melly a' műveltség első elemeiben szüköt lát mindedig! — Mesnars a' berry hgné kalandozó társa Londonba utazott a' hgnét illető képgyűjtemény eladatása végett. — Dec. 5ikén üllé a' római areas egyesület mint régiség barátja a' 653 olympiaszt, hol Mezzofanti vaticanumi első könyvtárnok 's magyar akad. tag az olympi játékok eredetét magyarázta volt. — Neufchatelben (Schweizban) dec. 10ikén a' törvényszerző test üléseinek első tárgyai közt előfordultak a' tűzkármentő egyesületek, utcsináltatás, hivatalos hírlapállitás 's a' kereskedési viszonyok eligazítása 's a' t.

Foglalat:
Magy.
lati vit
vala ü
kamara
a' Sze

la orsz.
miután,
kivántak
dásaik ir
üzeneti ja
választ s
hamar eg
na egy m
rült tanác
3kán költ
kerületek
hányatot
hosszu vit
gető föli
táblához
fogadák e
határozák
ső tartal
vak iránt
tatnának a
va olly a
mind kett
másik föli
tatni határ
nak el. 's
szerkeszt
tott. — M
ülés tartat
válaszok
sitással el
némelly po
mellyeket
lönféle tár
's most a'
naplóköny
után fölöl
's leírásra
kán kerüle
tetett vizs
Ö es.
felsőbb ha
házy Mikl
nemes test